

Integraal Jeugdbeleid

2009-2013
Gemeente Loon op Zand

Colofon

De nota integraal jeugdbeleid is een uitgave van de gemeente Loon op Zand en tot stand gekomen in 2009. Tekst en redactie: Sylvia van den Broek, Keizers^{CS} Beleid en Management

Inhoudsopgave

Inleiding	4
1. Wat is de aanleiding om jeugdbeleid te herijken?	4
1.1 Wet maatschappelijke ondersteuning	4
1.2 Bevindingen rekenkamercommissie	4
1.3 Overige Ontwikkelingen	6
2. Wat is de doelstelling van het jeugdbeleid?	6
3. Uitgangspunten bij de ontwikkeling en uitvoering van jeugdbeleid	7
3.1 Doelgroep	7
3.2 Samenwerking	8
3.3 Strategische partners	8
3.4 Overlegstructuur	8
4. Analyse van de huidige situatie	9
4.1 Wat doen we goed en waar zijn verbeterlagen nodig?	9
4.2 Waar gaan we accenten verleggen?	9
5. Uitwerking velden en thema's jeugdbeleid 2009-2013	10
5.1 Educatie, opvang en werk	10
5.2 Gezondheid van de jeugd	14
5.3 Ontwikkelen, opvoeden en beschermen	19
5.4 Vrijtijdsbesteding	24
5.5 Jeugd en veiligheid	28
Bijlage 1. Lijst met gebruikte afkortingen	
Bijlage 2. Geraadpleegde literatuur	

Inleiding

Opvoeden en opgroeien gaat de meeste ouders en kinderen gelukkig goed af. Met de nodige ontwikkelingskansen en ruimte om op diverse manieren het ontwikkelingsproces te doorlopen, ontwikkelen de meeste jeugdigen zich tot volwaardige en zelfstandige volwassenen. De gemeente Loon op Zand wil een gemeente zijn waar jonge mensen graag wonen, ook bij toenemende vergrijzing. Een aantrekkelijke gemeente zijn met een sociale en fysieke infrastructuur die ook gericht is op jonge inwoners. Waar opvoeders graag hun kinderen zien opgroeien omdat er kansen worden geboden die zij willen benutten. Omdat er gewerkt wordt aan een veilig leefklimaat voor kinderen, op school, op straat, thuis. Omdat er volop mogelijkheden zijn op het gebied van educatie, sport en ontspanning. Omdat een kind er geholpen wordt bij lichte en zwaardere problemen zodat een kind zich gezien en veilig voelt. Maar ook omdat jeugdigen leren zelfredzaam te zijn.

Met de nota Integraal Jeugdbeleid voor de beleidsperiode 2009-2013 presenteert de gemeente Loon op Zand haar plannen die bijdragen aan het vergroten van ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren in de leeftijd van 0 tot 24 jaar. Deze nota bouwt voort op de Visie op Jeugd 2005-2007. Het geeft een actueel overzicht van de thema's die in de afgelopen jaren zijn ontwikkeld en een doorkijk naar wat er de komende jaren te doen staat op het integrale terrein van jeugdbeleid.

1. Wat is de aanleiding om het jeugdbeleid te herijken?

Een aantal ontwikkelingen ligt hieraan ten grondslag:

1.1 Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Met de invoering van de Wmo heeft de gemeente een regietaak gekregen op het terrein van opgroei-en opvoedondersteuning en is verantwoordelijk geworden voor:

- het zorgen voor goede informatie en ondersteuning voor jeugd en ouders;
- tijdige signalering van dreigende problematiek;
- zorgen voor toeleiding naar beschikbare hulp;
- coördinatie van zorg daar waar sprake is van meervoudige hulpverlening.

De gemeente wil de Wmo vooral als kans benutten om het jeugdbeleid te versterken. Dit vraagt om een herijking van de Visie op Jeugd 2005-2007. Dit betekent niet dat alles wordt omgegooid, maar wel dat we nagaan of bijstelling nodig is en of er andere accenten gelegd moeten worden. Ontwikkelingen zoals het Centrum voor Jeugd en Gezin en de integrale wijkgerichte aanpak zijn hierin belangrijk.

1.2 Bevindingen rekenkamercommissie

De rekenkamer heeft in 2007 onderzoek verricht naar de effecten van het jeugd-en jongerenbeleid in de gemeente Loon op Zand. De rekenkamer constateerde dat:

- er de afgelopen jaren een goede samenwerking tot stand is gebracht tussen gemeente en organisaties;

- er sprake is van consistent beleid;
- er in voldoende mate is ingespeeld op regeringsbeleid op het gebied van de Wmo en het Centrum voor Jeugd en Gezin.

De rekenkamer stelde vast dat in het jeugdbeleid van Loon op Zand het accent ligt op ontwikkelen, beschermen, vrijetijdsbesteding en veiligheid. Een aantal velden is onderbelicht gebleven zoals brede school, opvoedingsondersteuning, buurtwerk, bewegen en sporten, gezondheid, zorg en sluitende keten. De rekenkamer adviseert om een inhoudelijke verbreding van het jeugdbeleid tot stand te brengen op basis van de vijf thema's uit de handreiking kernbeleid jeugd van de VNG:

1. Educatie, opvang en werk
2. Ontwikkelen, opvoeden en beschermen
3. Gezondheid van de jeugd
4. Vrijetijdsbesteding
5. Jeugd en veiligheid

In de opbouw van deze nota wordt deze indeling gevolgd. Hiermee worden alle velden die het jeugdbeleid raken zichtbaar.

Procesmatig adviseert de rekenkamer:

- SMART formuleren van beleidsdoelen zodat achteraf een oordeel kan worden geveld over de doeltreffendheid en doelmatigheid van de beleidsinspanningen en ingezette middelen;
- aandacht voor de informatievoorziening aan de gemeenteraad zodat zij haar controlerende functie kan uitoefenen;
- opnemen van een paragraaf financiën;
- rolverdeling: duidelijk moet zijn wat de gemeente zelf doet en wat andere partijen geacht worden te doen.

Het SMART formuleren van beleidsdoelen blijft een lastige opgave. Dat geldt ook voor de doelen die in deze nota beschreven staan. De inzet van schoolmaatschappelijk werk kan ertoe bijdragen dat kinderen op latere leeftijd probleemloos hun schoolcarrière doorlopen. Een causaal verband is echter niet aan te tonen. Voor veel beleidsdoelen wordt daarom uitgegaan van instrumenten waarvan op basis van landelijk onderzoek blijkt dat ze succesvol zijn of hun nut bewezen hebben (evidence-based).

Ten behoeve van een betere informatievoorziening aan de gemeenteraad worden de BERAP's ingezet. Dit doen we zodanig dat de raad beter in staat wordt gesteld om de voortgang te monitoren.

Tot slot is in deze nota, in lijn met de aanbevelingen van de rekenkamer, een paragraaf financiën en uitvoering opgenomen. Deze treft u bij de samenvatting van elk jeugdthema aan.

1.3 Overige ontwikkelingen

Collegeprogramma 2006-2010

In het collegeprogramma wordt ingezet op het samen met de jeugd kijken naar mogelijkheden voor extra activiteiten en meer op jongeren gerichte wijkvoorzieningen. Sterke binding met de dorpskernen is hierbij de centrale doelstelling. Het college heeft aangegeven de komende periode de volgende veranderingen in het jeugdbeleid te willen aanbrengen:

- meer binding van jeugd aan dorpskernen;
- invoeren regionaal signaleringssysteem voor zorgkinderen;
- meer knippen in de uitvoering, vooral voor 0-12 en 12+.

Als aanvulling hierop is door de rekenkamer genoemd: meer ouders, jongeren en de buurt betrekken en meer uren ambulant jongerenwerk.

Flankerende beleidsprocessen

De afgelopen jaren is er op diverse terreinen lokaal beleid geformuleerd. Daarin is ook aandacht geweest voor de doelgroep jeugd. Deze ontwikkelingen zijn meegenomen in de voorliggende nota. Het betreft de volgende beleidsprocessen:

- Beleidsplan Wmo 2008-2012
- Beleidskader maatschappelijke ontwikkeling 2008-2011
- Nota Lokaal gezondheidsbeleid 2008-2011
- Nota Vrijwilligersbeleid 2008-2011
- Nota Lokale Educatieve Agenda 2006-2010
- Nota Integraal Veiligheidsbeleid – in ontwikkeling
- Nota Armoedebelief – in ontwikkeling
- Nota Evenementenbeleid – in ontwikkeling
- Nota Accommodatiebeleid – in ontwikkeling

2. Wat is de doelstelling van het jeugdbeleid?

In de Visie op Jeugd 2005-2007 is de algemene doelstelling als volgt geformuleerd:

“Het stimuleren dat jeugdigen als zelfstandige burgers kunnen deelnemen aan de maatschappij te bereiken via een samenhangend pakket aan maatregelen en voorzieningen op het integrale terrein van jeugdbeleid”.

In de visie van de gemeente Loon op Zand dient jeugdbeleid gericht te zijn op:

- harmonische ontwikkeling van de jeugd (sociaal, emotioneel, creatief, cognitief, fysiek);
- het creëren van optimale mogelijkheden om jeugd deel te laten nemen aan voorzieningen die voor hen in het leven zijn geroepen;
- het voorbereiden van de jeugd te groeien in en mee te doen aan de samenleving.

Deze doelstelling is anno 2009 nog steeds actueel. Wel zien we, onder meer door de komst van het programmaministerie Jeugd en Gezin, dat de zorg rondom jeugd hoog op de politieke agenda staat. Met de invoering van de Wmo, ontwikkelingen omtrent het Centrum voor Jeugd en Gezin en het wijkgericht werken voegen we daarom de volgende accenten toe:

- het realiseren van een sluitende zorgketen waarbij alle jeugd telt;
- ouders en opvoeders staan aan de basis van die keten en zijn primair verantwoordelijk;
- het betrekken van de jeugd bij de eigen woonomgeving via de integrale wijkgerichte aanpak, waarbij ook sprake kan zijn van wijkoverschrijdende zaken op het brede terrein van jeugdbeleid.

3. Uitgangspunten bij de ontwikkeling en uitvoering van jeugdbeleid

3.1 Doelgroep

Ons jeugdbeleid richt zich op de doelgroep jeugd en jong volwassenen in de leeftijd 0 tot en met 24 jaar.

Hierin worden de volgende levensfasen onderscheiden:

Kindertijd: 0-12 jaar

Pubertijd: 12-18 jaar

Jong volwassenen: 18 – 24 jaar

Leeftijdopbouw per 1-1-2009

Leeftijd	Kaatsheuvel	Loon op Zand	De Moer	Totaal
0-4	829	311	24	1.164
5-9	1.072	355	28	1.455
10-14	1.030	324	34	1.388
15-19	1.091	341	32	1.464
20-24	901	271	41	1.213
Totaal	4.923	1.602	159	6.684

Circa dertig procent van de Loonse bevolking behoort tot de doelgroep van ons jeugdbeleid.

Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. Diverse overheden zijn verantwoordelijk voor het scheppen van randvoorwaarden om ouders in staat te stellen om hun taak als opvoeder te vervullen. Concreet betekent dit dat in samenwerking met verschillende partners moet worden gezorgd voor een passend aanbod op verschillende gebieden zoals wonen, school en werk, vrije tijd en jeugdhulpverlening waardoor jeugd zich kan ontwikkelen. Daarnaast moet er een vangnet zijn voor degenen bij wie de ontwikkeling niet helemaal vanzelfsprekend verloopt.

3.2 Samenwerking

In de gemeente Loon op Zand zijn veel voorzieningen voor jeugd aanwezig waarbij zowel vrijwilligers als professionals actief betrokken zijn. Niet alle voorzieningen zijn binnen onze gemeentegrenzen te vinden. Daarom proberen we onze invloed de gemeentegrenzen te laten overstijgen via samenwerking met regiogemeenten. Gezamenlijk nemen gemeenten immers een sterkere onderhandelingspositie in ten opzichte van grote regionale instellingen. Deze samenwerking krijgt onder meer gestalte binnen ROM-verband (Regionaal Overleg Midden-Brabant) en richt zich daarbij vooral op onderwerpen die de jeugdzorg en jeugdhulpverlening betreffen.

3.3 Strategische partners binnen het jeugdbeleid

De volgende partners zijn betrokken bij het jeugdbeleid:

Intern: afdelingen Maatschappij & Veiligheid, Ruimtelijke Ontwikkeling, Servicepunt, INFRA, college, gemeenteraad

Extern: scholen, peuterspeelzalen, kinderopvang en buitenschoolse opvang, welzijnswerk Triangel-De Twern, jeugd-en jongerenwerk, verenigingsleven, GGD, Thebe, Juvans, bureau jeugdzorg, politie, bureau HALT, Casade, bibliotheek, bestaande netwerken (denk aan buurtnetwerken en zorgnetwerken), ouders, opvoeders en de jeugd zelf.

3.4 Overlegstructuur

Er worden de komende jaren geen nieuwe overlegstructuren tot stand gebracht maar aangesloten bij reeds bestaande overleggen. Het betreft de volgende structurele overleggen:

- ROM -jeugd
- stuurgroep Lokale Educatieve Agenda
- stuurgroep Veilige School
- coördinatieoverleg jeugd in de openbare ruimte
- buurtnetwerk 12-
- participatiepanel Wmo
- periodiek overleg Triangel – De Twern
- overleg wijkteams
- periodiek overleg GGD
- periodiek overleg Thebe
- zorgadviesteams onderwijs

Waar nodig worden tijdelijke overlegstructuren gevormd. Een goed voorbeeld hiervan is het Centrum voor Jeugd en Gezin. Ten behoeve van een lokale visie en afspraken met de uitvoeringpartners Juvans, Thebe, Bureau Jeugdzorg en GGD wordt een tijdelijke projectstructuur in het leven geroepen.

4. Analyse van de huidige situatie

4.1 Wat doen we goed en waar zijn verbeterlagen nodig?

Er is de afgelopen jaren een goede samenwerking tot stand gebracht tussen gemeente en organisaties, er sprake is van consistent beleid en er is in voldoende mate ingespeeld op regeringsbeleid zoals de Wmo aldus de Rekenkamer. Een aantal velden is in de vorige nota jeugd onderbelicht gebleven terwijl er op diverse terreinen wel beleid ontwikkeld is. Deze ontwikkelingen komen in deze nota nadrukkelijk terug. Daarmee wordt een verbreding van ons jeugdbeleid tot stand gebracht.

4.2 Waar gaan we accenten verleggen?

De aandacht gaat uit naar preventie en zorg: we willen voorkomen dat kinderen op welke manier dan ook buiten de boot vallen. En wanneer kinderen toch niet goed mee kunnen of uitvallen (denk aan onderwijsachterstanden, schooluitval, werkloosheid of criminaliteit) of wanneer ouders het niet alleen redden, dan willen we hen de ondersteuning of zorg bieden die zij nodig hebben. De uitdaging voor de komende jaren is gelegen in het sluitend krijgen van de zorgketen en het vergroten van de participatiemogelijkheden van onze jeugd.

Sluitende zorgketen

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) moet een belangrijke bijdrage gaan leveren aan het sluitend krijgen van de hierboven genoemde zorgketen. Een CJG is een plek waar ouders, kinderen en professionals snel en vanzelfsprekend terecht kunnen met vragen over opvoeden en opgroeien. Ook Loon op Zand staat voor de opgave om hieraan op lokaal niveau invulling te geven. Het vraagt om een intensievere samenwerking tussen professionals die belast zijn met de zorg voor jeugd. K2 heeft in dit kader geïnventariseerd wat de wensen en behoeften van Loonse jeugd en hun ouders zijn op het gebied van opvoed-en opgroei-ondersteuning.

Daarnaast is in 2007 de jeugdmonitor 12 t/m 18 jarigen wederom uitgevoerd. In deze schriftelijke enquête van de GGD is ingegaan op aspecten als gezondheid, leefstijl, vrijetijdsbesteding, relatie met ouders, seksualiteit en veilig vrijen, hulpvraag, vrijetijdsbesteding en voorzieningen gemeente. De bevindingen treft u verderop aan.

Tenslotte worden regionaal initiatieven ontplooid om de keten rondom zorg voor jeugd sluitend te krijgen zoals de recente invoering van het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd en het Elektronisch Kinddossier.

Participatie

Met de introductie van de integrale wijkgerichte aanpak ontstaan nieuwe kansen ten aanzien van jeugdparticipatie. Met de welzijnsorganisatie Triangel - De Twern is afgesproken dat de jongerenwerkers, veel meer dan nu het geval is, herkenbare gezichten worden in de wijk. De focus wordt minder accommodatiegericht. Vanuit de wijk ontstaat het activiteiten aanbod. Voor de jongere doelgroep is onlangs het participatieproject Kinderklankbordgroep geïntroduceerd. Doel van dit project is om alle kinderen in het

primair onderwijs te leren om mee te denken en zelf verantwoordelijkheid te nemen voor zaken in hun directe leefomgeving.

Overleg met professionals en vrijwilligers

Zowel professionals als vrijwilligers hebben input gegeven voor deze herijking. Met de professionals is gesproken over de inrichting van een CJG in onze gemeente. Met Triangel – De Twern zijn afspraken gemaakt over een nieuwe invulling van het jongerenwerk. Met de vrijwilligers is stilgestaan bij trends en ontwikkelingen in het verenigingsleven in relatie tot de doelgroep jeugd.

Er is niet voor gekozen om met de jeugd zelf in gesprek te gaan over de inhoud van deze nota. Dit doen we op het moment dat we ook een concreter aanbod te bieden hebben zoals binnen het wijkgericht werken.

5. Velden en thema's van het jeugdbeleid

Hierna worden de vijf jeugdvelden afkomstig uit de handreiking kernbeleid jeugd van de VNG uitgediept. Binnen elk jeugdveld wordt een aantal jeugdthema's onderscheiden:

1. Educatie, opvang en werk: onderwijsachterstanden, kinderopvang en peuterspeelzaalwerk, voortijdig schoolverlaten en jeugdwerkloosheid.
2. Ontwikkelen, opvoeden en beschermen: ontwikkelen, opvoeden, beschermen.
3. Gezondheid van de jeugd: algemene gezondheid van de jeugd, overgewicht, alcohol en drugs, psychosociale problematiek en gezonde leefomgeving.
4. Vrijtijdsbesteding: sportvoorzieningen, buitenspelen, kunst en cultuur, buitenschoolse activiteiten, vrijwilligerswerk, ontmoeting.
5. Veiligheid: overlastgevende jeugd, criminele jeugd, alcohol en drugs, veilig in en om de school.

Jeugdveld 1. Educatie, opvang en werk

Het voorzieningenniveau op het gebied van opvang, educatie en werk is goed in de gemeente Loon op Zand. Het gaat hier om voorzieningen zoals de kinderopvang, peuterspeelzalen, projecten in het kader van de voor- en vroegschoolse educatie en buitenschoolse opvang. Hierna worden de belangrijkste ontwikkelingen op het terrein van educatie, opvang en werk genoemd die relevant zijn voor het integrale jeugdbeleid van de gemeente Loon op Zand.

1.1 Educatie

In de Lokale Educatieve Agenda 2006-2010 zijn de thema's en doelstellingen van het onderwijsachterstandenbeleid van de gemeente Loon op Zand verwoord.

Deze zijn ingedeeld in vijf beleidsthema's en zestien activiteiten. Samen met schoolbesturen wordt tot en met 2010 gewerkt aan de volgende doelstellingen:

a. Zorg in en om de school – primair onderwijs

- Buurtnetwerk 12 min: bieden van optimale ontwikkelingskansen voor leerlingen met een zorgvraag en voorkomen van problemen in een zo vroeg mogelijk stadium.
- Schoolmaatschappelijk werk: bieden van optimale ontwikkelingskansen voor leerlingen met een zorgvraag en voorkomen van problemen in een zo vroeg mogelijk stadium.
- Brede School: vergroten van sociale competenties van leerlingen via verbindingen tussen binnenschoolse en buitenschoolse voorzieningen.
- Brabants Verkeersveiligheidslabel: vergroten van de veiligheid van jonge verkeersdeelnemers.

b. Zorg in en om de school – voortgezet onderwijs

- Zorgteam VO: jongeren in het voortgezet onderwijs optimale ontwikkelingskansen bieden en problemen zoveel mogelijk voorkomen. In het zorgteam werken de scholen samen met de leerplichtambtenaar, GGD, Juvans en bureau jeugdzorg om passende oplossingen te zoeken.
- Schoolmaatschappelijk werk in het voortgezet onderwijs.
- Veilige school: het tot stand brengen van een eenduidig en sluitend stelsel van afspraken ten behoeve van het bestrijden van strafbaar gedrag en het scheppen van voorwaarden voor een sociaal veilig klimaat op en rondom de school (o.a. bestrijden van het gebruik van drugs, fysieke geweld, verbale agressie, diefstal en vandalisme).

c. Taalbeleid

- VVE: verbeteren van de toeleiding van peuters met een taal en/of ontwikkelingsachterstand naar een peuterspeelzaal en later het primair onderwijs.
- Taalbeleid PO-VO: verbeteren van de schoolloopbaan van leerlingen door contacten tussen leraren voor primair- en voortgezet onderwijs te intensiveren.

d. Spreiding

In onze gemeente is sprake van een evenwichtige spreiding van achterstandleerlingen waardoor er geen noodzaak is tot het voeren van een gericht spreidingsbeleid. Wel wordt jaarlijks de leerlingenstroom in kaart gebracht ten behoeve van de meerjaren huisvestingsprognose.

e. Voorkomen voortijdig schoolverlaten

- Leerplichtregistratie: in beeld brengen van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten en daar zonodig

actie op uit te zetten. Het aanscherpen van regels en het verbeteren van de handhaving van de regels voor schoolverzuim.

- Doorstroom VMBO-MBO: volgen van leerlingen tot de entree in het MBO om er zeker van te zijn dat opleiding wordt begonnen.
- Doorstroom PO-VO: het verbeteren van de overgang van primair naar voortgezet onderwijs door het ontwikkelen van goede volgsystemen, het bieden van beroepsoriëntatie en een warme overdracht.

Aan de hand van een tweejaarlijkse evaluatie wordt de voortgang gemonitord en ter kennisname aan de gemeenteraad aangeboden.

1.2 Opvang

Het kabinet is voornemens om de kinderopvang, peuterspeelzaalwerk en voor- en vroegschoolse educatie in één wet onder te brengen: de wet Ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (Oke).

Het wetsvoorstel heeft een driedelig doel:

1. Kwaliteitsimpuls peuterspeelzalen, hierdoor wordt samenwerking tussen kinderopvang en peuterspeelzalen bevorderd;
2. Financiële toegankelijkheid van peuterspeelzalen;
3. Breder en beter aanbod voorschoolse educatie en toeleiding.

Na goedkeuring door de Raad van State treedt de wet per 1 augustus 2010 in werking. Vanaf dan zijn gemeenten verantwoordelijk voor het doen van een goed voorschools aanbod aan kinderen met een taalachterstand. Gemeenten krijgen een inspanningsverplichting alle kinderen te bereiken en peuterspeelzalen en kinderopvang moeten meer gaan samenwerken.

In 2009 start een ondersteuningstraject voor gemeenten, peuterspeelzalen, kinderopvangcentra, ouders en professionals. De VNG ontwikkelt in samenwerking met het ministerie van OCW modellen voor harmonisatie. Aan de hand hiervan wordt de verdere uitwerking voor Loon op Zand gekozen.

1.3 Werk

De ISD, het CWI en de gemeenten Loon op Zand, Waalwijk en Heusden hebben onlangs het initiatief genomen om het project Workmate in te zetten als een van de middelen om voortijdig schoolverlaten aan te pakken. Workmate is een integrale aanpak van jongeren tussen de 16 en 23 jaar zonder werk en/of startkwalificatie. Deze jongeren zijn al of niet uitkeringsgerechtigd en wel- of juist niet -in beeld bij de diverse organisaties. Voor de doelgroep van Workmate wordt een gezamenlijk maatwerktraject vastgesteld met gebruikmaking van kennis, expertise, middelen en beschikbare- en/of in te kopen trajecten. De inzet van middelen moet 'ontschot' worden. Ook de WML en het ROC worden nauw betrokken bij dit project. Doel is om de jongere een startkwalificatie te laten behalen, bijvoorbeeld door een leer/werkbaan aan te bieden, werk kan vinden en dit ook ten minste twee jaar kan behouden.

Afhankelijk van de knelpunten die de jongere ondervindt wordt een gericht aanbod gedaan. Knelpunten die het vinden van een baan in de weg staan kunnen factoren als schulden, medische beperkingen, bekendheid bij justitie of jeugdzorg zijn. Alle voortijdig schoolverlaters van het afgelopen anderhalf jaar worden aangedragen voor dit project. Het project start in 2009.

Onlangs is ook op regionaal niveau, mede ingegeven door de huidige recessie, gestart met het ontwikkelen van arbeidsmarktbeleid met aandacht voor de doelgroep jeugd. Dit jaar nog wordt een plan ingewacht.

Taakstelling jeugdveld 1: Educatie, opvang en werk		
Wat willen we bereiken?		
• Zo efficiënt en effectief mogelijk bestrijden van onderwijsachterstanden (ism schoolbesturen) • Zorgen voor voldoende en professionele opvang en peuterspeelzaalwerk • Meer jongeren met startkwalificatie • Geen vroegtijdig schoolverlaten • Geen jongeren langdurig werkloos		
Beleidskeuzes		
Binnen de Lokale Educatieve Agenda wordt prioriteit gegeven aan de Voor-en Vroegschoolse educatie		
Wat doen we al?	• Uitvoeren van Lokale educatieve agenda • Aanbieden van schoolmaatschappelijk werk • In het kader van de jeugdgezondheidszorg wordt het maatwerkdeel grotendeels ingezet voor ondersteuning bij opvoeden en opgroeien • Actualiseren leerplichtadministratie • Subsidiering peuterspeelzaalwerk	
Wat gaan we daarvoor doen?	• Alle voortijdig schoolverlaters zijn in beeld en worden met een maatwerktraject begeleid naar school of werk via project Workmate (start in 2009) • Verder actualiseren van de leerplichtadministratie (2009-2010) • Harmonisatie peuterspeelzalen – kinderopvang – Vve (2009-2010) • Uitvoeren van Lokale educatieve agenda t/m 2010	
Wat mag het kosten?	Begroting 2009 Lokale Educatieve Agenda - VVE: € 52.753 - Brede school: € 5.746 - Smw: € 15.600 - Buurtnetwerk € 10.369 - Alternatieve trajecten: € 10.000 Workmate: € 58.000 Psz-werk: € 253.972	Begroting 2010-2013 LEA: betreft structurele middelen t/m 2010 Workmate: € 58.000 (t/m 2012) Psz-werk: afhankelijk van nieuwe begroting die moet worden opgesteld als gevolg van sluiting van 1 peuterspeelzaal.

Uitvoering door?	Regie door gemeente. Uitvoering door: schoolbesturen / kinderopvang / psz-werk / ISD / CWI
Hoe gaan we meten?	• De LEA wordt tweejaarlijks geëvalueerd. De evaluatie wordt ter informatie aan de gemeenteraad beschikbaar gesteld. • De eerste resultaten van het project Workmate worden eind 2009 ingewacht.

Jeugdveld 2. Gezondheid van de jeugd

In dit veld gaat het om de algemene gezondheid van onze jeugd. Hoe gezond is hun leefomgeving? Hoe zit het met gebruik van alcohol en drugs? Is overgewicht ook in Loon op Zand een probleem? In het najaar van 2007 is door de GGD wederom de jeugdmonitor 12 t/m 18 jarigen uitgevoerd. In deze schriftelijke enquête is ingegaan op aspecten als gezondheid, leefstijl, vrijetijdsbesteding, relatie met ouders, seksualiteit en veilig vrijen, hulpvraag, vrijetijdsbesteding en voorzieningen gemeente. In 2003 is de monitor voor het eerst uitgevoerd. Dit maakt een vergelijking van resultaten mogelijk.

2.1 Jeugdmonitor 12 – 18 jaar

In de steekproef zijn 648 jongeren benaderd met een respons van 57,3%. Dit percentage correspondeert met de gemiddelde respons in de regio (57%). De meest opvallende reacties staan hierna gerubriceerd.

Jeugdhulpverlening

Aan de jongeren is gevraagd hoe de eigen geestelijke gezondheid wordt ervaren. 13% Ervaart de eigen geestelijke gezondheid als slecht (14% regio). 7% Heeft de afgelopen 12 maanden een suïcidepoging overwogen (tov 9% in de regio) en 2% van de ondervraagden heeft de afgelopen maanden een suïcidepoging ondernomen (tov 1% in de regio). 8% Van de ondervraagde jongeren geeft mantelzorg. 20% Van de ondervraagden heeft een of meer problemen met ingrijpende gebeurtenissen.

Top 3 van meest genoemde problemen zijn:

1. Keuzes die gemaakt moeten worden
2. Schoolprestaties / cijfers
3. Uiterlijk

Top 3 van recente hulpverleners:

1. Leerlingbegeleider/mentor
2. Huisarts
3. Vertrouwenspersoon op school

Top 3 van onbekende hulpverleners:

1. Novadic / Kentron
2. COC

3. JIP

Dit beeld correspondeert met regionale gegevens.

Veiligheid

In onze gemeente is 22 % van de 12-t/m 17-jarigen het eens met de stelling “Ik voel me wel eens onveilig”. Onveiligheidsgevoelens treden vooral 's avonds op.

Waar en waardoor voelen jongeren zich onveilig:

Waar voel je je onveilig	2003	2007
Op straat in eigen woonbuurt	19%	11%
Bij uitgaansgelegenheden	13%	11%
Bij sportaccommodaties	5%	1%
Op school	5%	4%
Thuis	2%	2%

De top 3 van misdrijven waar de Loonse jeugd het afgelopen jaar slachtoffer van werd:

Misdrijven	2003	2007
Vernieling van spullen	10%	7%
Diefstal van bromfiets	6%	5%
Diefstal van andere spullen	7%	8%

De vijf meest gepleegde delicten in 2007 zijn:

1. Betrokkenheid bij een gevecht of onenigheid tussen mensen op een openbaar terrein
2. Vuurwerk afsteken (op een ander moment dan oudejaarsavond)
3. Brandje gesticht
4. Verkeersovertreding begaan
5. Graffiti

Leefstijl

Voeding	2003	2007	Regio
Eet niet dagelijks groente	66%	67%	63%
Eet niet dagelijks fruit	75%	76%	78%
Ontbijt minder dan 5x per week	18%	14%	18%

Van de ondervraagde jeugd in Loon op Zand rookt 11% (was 17% in 2003). 8% Rookt dagelijks. Dit percentage is gelijk aan het percentage dagelijkse rokers in de regio.

Van de ondervraagde jeugd in onze gemeente heeft 45% alcohol gedronken in de afgelopen vier weken (55% in 2003). 5% Drinkt meer dan 20 glazen alcohol per week (ook 5% in 2003) en 17% is in de afgelopen vier weken dronken of aangeschoten geweest (22% in 2003)

Van de ondervraagde jongeren in Loon op Zand gaf 0,9 % aan in de afgelopen 4 weken hasj of wiet te hebben gebruikt (4% in 2007). Recent gebruik van drugs als XTC, cocaïne en heroïne onder Loonse jeugd in de leeftijd 12 t/m 17 jaar is met dit onderzoek niet voren gekomen (was 0,3% in 2003).

Overigens kunnen harddruggebruikers slechts beperkt middels een schriftelijke vragenlijst worden opgespoord.

Bewegen

Van de ondervraagde jeugd sport 81% wekelijks of vaker (was 75% in 2003). Onder sporten wordt hier zowel het sporten in clubverband als het ongeorganiseerd sporten gerekend, exclusief schoolgymnastiek. Van alle jongeren is 72% lid van een sportclub of sportschool (61% in 2007). Op de vraag: "Wat vind je van je eigen gezondheid" antwoordt 87 % "goed" (was 84% in 2003).

De overigen beoordelen de eigen gezondheid als matig en heel soms als slecht. Sporten en ongevallen in het verkeer zijn de grootste veroorzakers van letsel.

Vrijtijdsbesteding

Culturele activiteiten en het verenigingsleven zijn onderdeel van het gemeentelijk jeugdbeleid. Van de jongeren uit Loon op Zand is 80% lid van een andere club of vereniging dan een sportclub (was 86% in 2003). Lidmaatschap van een dans- of toneelgroep komt het meest voor (14%). Dit percentage is identiek aan de score in 2003.

Voorzieningen in de gemeente

Op de vraag: "Welk rapportcijfer geef jij voor de buurt waarin je woont" wordt gemiddeld een 7,5 gescoord. Welke van de volgende plekken mis je bij jou in de buurt:

Gemiste plekken	2003	2007
Pleintjes	17%	11%
Grasveld	11%	8%
Skatebaan	12%	5%
Voetbalveld	12%	14%
Jeugdhonk	14%	12%
Hangplekken	15%	13%
Buurthuis	24%	6%

Anders	13%	19%
Ik mis niets	41%	47%

55% Van de ondervraagden zegt een of meer ontmoetingsplaatsen te missen (61% in 2003). Regionaal geeft 50% van de ondervraagden aan een of meer ontmoetingsplaatsen te missen. 95% Van de ondervraagden geeft een rapportcijfer van 6 of hoger voor de buurt (was 55% in 2003). Regionaal wordt door 92% een rapportcijfer van 6 of hoger gegeven.

2.2 Vertaling naar nota Lokaal gezondheidsbeleid 2008-2012

In het voorjaar van 2008 is de nota Lokale gezondheidsbeleid 2008-2012 door de gemeenteraad vastgesteld. In deze nota zijn mede op basis van resultaten uit bovengenoemde jeugdmonitor vier lokale speerpunten in relatie tot de doelgroep jeugd benoemd: drugs, roken, alcohol, overgewicht.

1. Drugs

Door een aantal samenwerkingspartners werd geconstateerd dat een toenemend aantal jeugdigen drugs gebruikt. Uit aanvullend onderzoek van de GGD in 2009 blijkt dat die zorgen meer gebaseerd zijn op gevoelens dan op harde cijfers. Het dealen van drugs wordt meer als probleem ervaren dan het gebruik van drugs. Druk verkeer en asociaal gedrag zoals het op de stoep parkeren gaat hier vaak mee gepaard. Vooral omwonenden ervaren hierdoor een onveilig gevoel. De gemeente ziet voorlopig af van een diepgravend onderzoek naar het drugsgebruik in Kaatsheuvel.

Momenteel worden er diverse maatregelen getroffen om in te grijpen op het drugsgebruik en de hieraan gerelateerde overlast in de gemeente. Die maatregelen lopen uiteen van het verbod op drugs- en alcoholgebruik in openbare gelegenheden en taakstraffen voor jonge drugsgebruikers tot uitgebreide voorlichting op scholen gericht op jongeren én hun ouders.

Daarnaast is de GGD gestart met het traject Gezonde en Veilige School. Dit is een manier om planmatig, op schoolniveau en vraaggestuurd, de prioriteiten voor gezondheid en veiligheid te bepalen, in samenhang met het totale schoolbeleid

2. Roken

Om er voor te zorgen dat er zo min mogelijk kinderen gaan roken worden er op scholen binnen het traject gezonde en veilige school preventieve activiteiten uitgevoerd. Binnen Loon op Zand is met name het rookgedrag onder 12-17 jarigen zorgelijk (8% dagelijkse rokers). Verder zorgt de gemeente voor een naleving van de Tabakswet en is aangesloten bij de landelijke actie van Stivoro rondom rookvrije horeca. Ten slotte wordt onderzocht of de minimale interventie strategie breder kan worden ingezet. Dit is een

interventie die wordt uitgevoerd door hulpverleners in de gezondheidszorg zoals huisartsen en verloskundigen. Zij stimuleren en ondersteunen patiënten die stoppen met roken.

3. Alcohol

De GGD en Novadic Kentron hebben in de preventie van alcoholmisbruik al samenwerking opgezocht. Er is een plan opgesteld dat zich richt op de doelgroep jongeren onder de 16 jaar waarbij ingezet wordt op de volgende drie pijlers:

1. Educatie en draagvlak (waaronder voorlichting, ouderavonden, algemene normsetting)
2. Regelgeving en naleving (regionale afspraken over leeftijdsgrenzen, keetbeleid, sluitingstijden etc.)
3. Handhaving (aankpak alcoholmisbruik in de openbare ruimte, controles van leeftijdsgrenzen etc.)

Ook de welzijnsorganisatie Triangel-De Twern is hierbij betrokken.

4. Overgewicht

De gemeente heeft ervoor gekozen om dit speerpunt vooral binnen de setting van het basisonderwijs op te pakken als onderdeel van het traject gezonde school. De toename van overgewicht is zorgwekkend. Voor het effectief aanpakken van overgewicht is het van belang om naast aandacht voor voeding ook aandacht te vragen voor bewegen.

Taakstelling jeugdveld 2: Gezondheid van de jeugd	
Wat willen we bereiken?	Behoud of verbeteren van de gezondheid van onze jeugd: • Vermindering van aantal jongeren dat drugs gebruikt • Ouders durven het probleem aan te kaarten en hulp te zoeken • Aantal rokers (per leeftijdsgroep) overstijgt het landelijke gemiddelde niet • Geen alcoholgebruik door jongeren onder de 16 jaar • Geen overmatig alcoholgebruik voor jongeren boven de 16 jaar • Bewustzijn bij ouders over eigen risico's en rol ten aanzien van alcoholgebruik • Percentage overgewicht bij jonge kinderen (2-11 jaar) op huidige peil houden • Meer schoolgaande kinderen eten gezond en bewegen voldoende
Beleidskeuzes	De komende jaren wordt voor de doelgroep jeugd extra ingezet op het bestrijden van overgewicht, roken en gebruik van alcohol en drugs.
Wat doen we al?	• Uitvoering geven aan de taken en verantwoordelijkheden van de gemeente zoals vastgelegd in de Wet publieke gezondheid (Wpg) • Zorg dragen voor de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg 0-19 jarigen • Uitvoering geven aan de nota Lokaal Gezondheidsbeleid 2008-2012
Wat gaan we daarvoor doen?	• Continueren van de regisseursrol integrale jeugdgezondheidszorg 0-tot 19 jarigen • Uitvoeren van regionale activiteiten preventieplan alcoholmisbruik (2009-2011) • Uitvoering geven aan traject gezonde en veilige school op alle scholen voor primair

	onderwijs in de gemeente Loon op Zand (2008-2011) • Aansluiten bij landelijke acties preventie roken • Het jongerenwerk verzorgt in samenwerking met Novadic-Kentron minimaal twee voorlichtingsactiviteiten per jaar over middelengebruik onder jongeren • Jongerenwerk zorgt ervoor dat op centrale plekken waaronder de jongerencentra, voorlichtingsmateriaal beschikbaar is • Continueren inzet ambulant jongerenwerk en deelname aan traject gezonde school (40 uur per jaar)	
Wat mag het kosten?	Begroting 2009 • Gezonde School: € 10.000,-	2010-2013 Tot en met 2011 is € 10.000,- gereserveerd voor het project gezonde en veilige school. Overige kosten ter bestrijding van alcoholmisbruik, roken en drugs zijn afhankelijk van het plan van aanpak en worden bekostigd via het gezondheidsbeleid
Uitvoering door?	GGD / Novadic-Kentron / Triangel-De Twern	
Hoe gaan we meten?	• In 2011 herhalen van de Brabantse Jeugmonitor GGD 12 - 18 jarigen. Op basis van deze monitor worden trends zichtbaar. De door de GGD ingezette instrumenten hebben- evidence based- hun nut bewezen. • Tussenrapportages en jaarverslag Triangel- De Twern. Op basis hiervan worden ontwikkelingen ten aanzien van middelengebruik en concreet uitgezette acties zichtbaar.	

Jeugdveld 3. Ontwikkelen, opvoeden en beschermen

Per 1-1-2012 moet in elke gemeente een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) operationeel zijn. Een CJG is een plek waar ouders, kinderen, jongeren en professionals snel, gemakkelijk en vanzelfsprekend terecht kunnen met vragen en problemen over opvoeden en opgroeien.

3.1 Centrum voor Jeugd en Gezin

Het CJG wordt ook wel eens voorgesteld als een drieluik met de volgende onderdelen:

1. Een inlooppunt voor informatie en advies

- Voorlichting: zowel ouders als jeugd krijgen individueel of in groepsverband voorlichting
- Informatie en advies: het gaat hierbij zowel om informatie over opgroeien en opvoeden als om het beantwoorden van specifieke vragen van ouders en jeugdigen
- Toeleiding naar hulp (totale lokale en regionale aanbod)

2. Een opvoed-en opgroei-praktijk

Het CJG geeft uitvoering aan de volgende taken op het gebied van jeugdgezondheidszorg:

- Het systematisch volgen van ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van een kind en groepen kinderen en het signaleren van risico's.
- Inschatten van zorgbehoefte (risicotaxatie).
- Screening en vaccinaties: bijvoorbeeld gehoor- en virusscreeningen en de DKTP-prik.
- Beïnvloeden van gezondheidsbedreigingen (zoals overmatig alcoholgebruik en overgewicht).

3. De sluitende aanpak

Een van de grootste gebreken in de jeugdketen is het ontbreken van een sluitende aanpak.

Drie elementen zijn van belang:

- Risicojeugd moet in beeld zijn.
- Er moet daar waar nodig zo snel mogelijk worden geïntervenieerd.
- Bij de sluitende aanpak wordt uitgegaan van het beginsel dat verschillende bij het kind betrokken hulpverleners van elkaar weten wat zij doen en dat zij hun interventies op elkaar afstemmen.

Basismodel Centrum voor Jeugd en Gezin

Om de naam CJG te mogen gebruiken moet het volgende worden gebundeld:

Basismodel Centrum voor Jeugd en Gezin
A. Jeugdgezondheidszorg Consultatiebureaus en GGD
B. Vijf functies Wmo - informatie en advies - signalering - toeleiding naar hulp - licht pedagogische hulp - coördinatie van zorg - maatschappelijk werk, gezinscoaching en opvoedingsondersteuning
C. Schakel met Bureau Jeugdzorg
D. Schakel naar zorg- en adviesteams

Bron: www.invoeringcig.nl

3.2 Centrum voor Jeugd en Gezin in de gemeente Loon op Zand

Onderzoek naar aanbod en vraag naar opvoed-en opgroeiondersteuning

In de aanloop naar de visievorming rondom het CJG in onze gemeente heeft K2 (Brabants Kenniscentrum Jeugd) in het najaar van 2008 onderzoek verricht naar het aanbod en de vraag naar opvoed-en opgroeiondersteuning. Doel is om de knelpunten in het preventieve aanbod in kaart te brengen en inzicht te geven in de ondersteuningsvragen van ouders en jeugd bij het opvoeden en opgroeien. Ten slotte is onderzocht of het geïnventariseerde aanbod voldoende aansluit op de wensen en behoeften van ouders en jeugd.

Aan de hand van de resultaten van deze inventarisatie concludeert K2:

- dat het aanbod opvoed-en opgroeiondersteuning geen grote hiaten of dubbelingen laat zien;
- de instellingen die activiteiten aanbieden goed vertegenwoordigd zijn in Loon op Zand en evenredig verdeeld zijn over de verschillende doelgroepen;
- ouders graag gebruik maken van informatiebronnen zoals folders, tijdschriften en internet;
- ondersteuning vooral gezocht wordt bij instellingen waar zij toch al komen zoals het consultatiebureau, de huisarts en de school (laagdrempelig en dicht bij huis);
- digitale informatie en persoonlijke gesprekken de voorkeur heeft boven het bijwonen van cursussen of themabijeenkomsten;
- de jeugd vooral vragen heeft rondom thema's als seksualiteit, relaties, geweld, het uiterlijk en schoolprestaties. Het beschikbare aanbod sluit hier minder goed op aan. Het aanwezige aanbod is sterk gericht op het aanleren van sociale vaardigheden en weerbaarheid;
- belangrijke vindplaatsen zoals scholen, kinderdagverblijven, peuterspeelzalen onvoldoende op de hoogte zijn van de Wmo en de daarbij behorende verantwoordelijkheden van de gemeente;
- samenwerking met huisartsen en particuliere deskundigen nog volop kansen biedt.

Niet alleen professionals, maar ook de doelgroep zelf moet op de hoogte zijn van het aanbod aan ondersteuning. De vraaganalyse wijst erop dat de doelgroep niet altijd weet waar zij terecht kan. Zij komt snel uit bij voorzieningen in de buurt, scholen, peuterspeelzalen en de huisarts. Ouders geven aan behoefte te hebben aan een centraal punt waardoor in ieder geval helder is waar zij terecht kunnen. Deze bevindingen worden meegenomen bij het opstellen van de lokale visie CJG.

Overleg met kernpartners CJG

Vervolgens is met de belangrijkste kernpartners GGD, Thebe, Maatschappelijk werk en Bureau Jeugdzorg oriënterend gesproken over de invulling van het CJG in Loon op Zand. Dit heeft geresulteerd in de volgende aandachtspunten. Bij het tot stand komen van het CJG:

- worden de kaders van het landelijke model gevolgd;
- wordt aangesloten bij ontwikkelingen op regionaal niveau (centrale CJG in Tilburg en de ontwikkelingen in de overige vijf gemeentes in de regio Midden-Brabant);
- is het realiseren van een goed functionerend netwerk belangrijker dan de fysieke kenmerken CJG;

- wordt de verbinding tussen CJG en het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd tot stand gebracht;
- is het CJG een netwerk van instellingen gericht op ondersteuning bij opvoeden en opgroeien. Het is geen extra voorziening maar functioneert als verbindende schakel tussen bestaande organisaties die zich richten op opvoeden en opgroeien;
- moet leiden tot een effectieve overlegstructuur tussen instellingen op casusniveau;
- is op iedere vindplaats is een vaste contactpersoon bereikbaar;
- wordt volop gebruik gemaakt van digitale mogelijkheden (voor jeugd aantrekkelijker dan fysiek inlooppunt);
- wordt aansluiting gezocht bij de zorgadviesteams op de scholen;
- wordt gestart vanuit de vijf functies van de Wmo waarna antwoord volgt op de vraag welke bijdrage iedere kernpartner levert aan de invulling van deze functies;
- overwegen van aanschaf programma Triple P dat gericht is op het bevorderen van de competenties en het zelfvertrouwen van ouders in de opvoeding van hun kinderen.

K2 ondersteunt de gemeente bij het opstellen van een plan van aanpak om te komen tot een CJG conform de visie van de gemeente, de partners (instellingen, ouders, jeugd) en het basismodel van het ministerie voor jeugd en gezin.

3.3 Ontwikkelingen met een directe relatie tot de vorming van een CJG

Signaleringssysteem zorg voor jeugd

Vanaf 1 januari 2009 is het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd in onze gemeente ingevoerd. In de zorg en hulpverlening aan kinderen en jongeren werken veel organisaties samen. Voor een tijdige en goede hulpverlening is het belangrijk dat deze organisaties elkaar nog sneller en beter kunnen vinden. Het signaleringssysteem zorgt ervoor dat:

- mogelijke risico's bij kinderen en jongeren tussen 0 en 23 jaar vroegtijdig worden gesignaleerd;
- alle instellingen weten welke wie betrokken is bij de jeugdige;
- informatie tussen hulpverleners direct en snel wordt uitgewisseld;
- het meteen duidelijk is wie de eerstverantwoordelijke is om de zorg te coördineren;
- de voortgang en acties van de hulpverlening worden bewaakt.

Alle organisaties die professioneel betrokken zijn bij jeugd werken met het systeem en kunnen een signaal afgeven, zoals Bureau Jeugdzorg, Juvans, Thebe en de GGD. Ook organisaties die vanuit een andere invalshoek bij jeugd betrokken is worden aangesloten zoals scholen, kinderdagverblijven en de welzijnsorganisatie. De financiering is tot en met 2010 geregeld.

Elektronisch kinddossier

Op 1 december 2008 is de Wet publieke gezondheid in werking getreden, als opvolger van onder andere de Wet collectieve preventie volksgezondheid. Deze wet verplicht gemeentes om bij de uitvoering van de

jeugdgezondheidszorg zorg te dragen voor de digitale gegevensopslag van patiëntgegevens. Hiervoor gebruiken de JGZ-instellingen (Thebe 0-4 jarigen en GGD 4-19 jarigen) het Elektronisch Kinddossier (hierna: EKD). Het EKD heeft tot doel de papieren dossiers van JGZ te digitaliseren. Deze digitalisering moet er toe leiden dat overdracht van gegevens beter kan plaatsvinden, risico's eerder te signaleren zijn en dat kinderen beter gevolgd kunnen worden. Daarnaast moet de digitalisering het mogelijk maken dat door aggregatie van gegevens op lokaal en landelijk niveau inzicht wordt verkregen in trends in de ontwikkeling van jeugd. Gemeenten zijn bestuurlijk verantwoordelijk voor de invoering van een digitaal JGZ-pakket bij de JGZ-instellingen per 1-1-2009.

Landelijke verwijsindex

Brengt risicomeldingen van hulpverleners over gemeentegrenzen bij elkaar. In de verwijsindex kan rechtstreeks gemeld worden, maar in de meeste gevallen zal het fungeren als landelijke paraplu boven de lokale signaleringssystemen.

Taakstelling jeugdveld 3: Ontwikkelen, opvoeden en beschermen	
Wat willen we bereiken? • Per 1-1-2012 is een Centrum voor Jeugd en Gezin in de gemeente Loon op Zand operationeel dat minimaal voldoet aan de landelijk vastgestelde criteria en aansluit bij ontwikkelingen op regionaal niveau. • Er is sprake van een goede afstemming tussen het CJG en de zorgstructuur binnen het onderwijs (basis- en voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs); lokale hulpverleners en de jeugdzorg (bureau jeugdzorg en achterliggende zorg) ten behoeve van een sluitende zorgketen voor jeugd. • Er wordt gewerkt met effectieve programma's en er is sprake van maatwerk (Triple P). • De verschillende doelgroepen (ouders en jeugd) worden goed bereikt.	
Beleidskeuzes De gemeente Loon op Zand kiest ervoor dat kinderen en jongeren op tijd en adequaat ondersteuning krijgen bij hun verdere ontwikkeling. Dat geldt ook voor (groepen) kinderen die nu moeilijk of niet bereikt worden door de hulp- of dienstverlening	
Wat doen we al?	• Subsidiering ontplooiingsaanbod op het gebied van onderwijs, vrijetijdsbesteding et cetera • Preventieve jeugdzorg (integrale jeugdgezondheidszorg 0-19 jarigen) • Netwerk jeugdhulpverlening 12- • Zorgteams op scholen • Signaleringsysteem zorg voor jeugd
Wat gaan we daarvoor doen?	• In samenwerking met professionals en ondersteund door K2 wordt een lokale visie CJG opgesteld (2009-2010) met daarin aandacht voor: - Inventariseren van geschikte vorm en locatie CJG - Realiseren van nog niet ingevulde functies CJG zoals gezinscoaching - Afsluiten convenanten met samenwerkingspartners waarin onderlinge afspraken zijn

	vastgelegd - Invoeren elektronisch kinddossier en verwijzindex - Invoeren van hulpverleningsprogramma's	
Wat mag het kosten?	Begroting 2009 • Tijdelijke regeling CJG: € 83.773 • Middelen bestuursakkoord CJG: € 65.000 • Middelen provincie-CJG: € 18.000 • Consultatiebureau: € 268.838 (structureel) • GGD-jgz: € 147.505 (structureel) • EKD: € 7.020 • Netwerk jeugdhulpverlening 12- : € 10.369 • Zorgteams onderwijs: € 15.867 • Signaleringsysteem: € 15.534	2010 – 2013 Tijdelijke regeling CJG: 2010: € 122.319 2011: € 154.863 Middelen bestuursakkoord: idem t/m 2012 Middelen provincie: idem t/m 2012
Uitvoering door?	Regie gemeente – uitvoering door Thebe / Juvans / GGD / bureau jeugdzorg in samenwerking met onderwijs en overige lokale hulpverleners.	
Hoe gaan we meten?	• In de december 2009 wordt een visiedocument CJG opgeleverd, vergezeld van een tussenrapportage. • Tevens wordt een intentieverklaring CJG opgeleverd ondertekend door de partners.	

Jeugdveld 4. Vrijtijdsbesteding

Kinderen ontwikkelen zich niet alleen in een lerende omgeving zoals op school en de peuterspeelzaal, maar ook in een omgeving waarin ze met elkaar kunnen spelen, ravotten, sporten of creatief bezig zijn. In de gemeente Loon op Zand zijn er voor de jeugd verschillende mogelijkheden zoals het sporten bij een van de vele sportclubs, meedoen aan activiteiten in de jongerencentra, het volgen van teken- of muziekles of met z'n allen om het kampvuur bij de scouting. Activiteiten die om meerdere redenen belangrijk zijn voor de vrijetijdsbesteding van onze jeugd. Gezondheid is zo'n reden, het ontwikkelen van sociale vaardigheden, het ontwikkelen van creativiteit, het ontwikkelen van zorgzaamheid voor anderen en niet in de laatste plaats het ontwikkelen van zelfredzaamheid.

4.1 Participatie

Per 1 januari 2009 zijn afspraken gemaakt met de nieuwe welzijnsorganisatie Triangel - De Twern. De integrale wijkgerichte aanpak is een ontwikkeling die gevolgen heeft voor de inzet van het jongerenwerk. Was deze voorheen vooral accommodatiegebonden, nu wordt de wijk de plek waar de jongerenwerkers zichtbaar zijn.

Dit betekent:

- omslag naar wijkgerichte uitvoering van het jeugdbeleid waarbij voor jongeren zelf een belangrijke rol is weggelegd en voor de aanwezige jongerencentra;
- meer accent op wat jongeren bezig houdt in relatie tot de activiteiten van de jongerencentra;
- bijdrage leveren aan wijkoverstijgend netwerk van voorzieningen waar sprake is van samenhang en afstemming;
- verhogen van deelname van jeugdigen aan het maatschappelijke leven (vrije tijdsvoorzieningen, onderwijs, welzijn en werk).

Triangel-De Twern start in 2009 met een behoefteonderzoek onder de jeugd in de verschillende gebieden. Samen met andere partijen zoals scholen, ouders en de wijkteams wordt gekeken wat zij belangrijk vinden voor de wijk en welke mogelijkheden er zijn. Met de besturen van de jongerencentra wordt door Triangel-De Twern besproken of het huidige activiteitenaanbod nog voldoende aansluit op de vraag van jongeren. Op basis van een proactieve houding en signalen die het jongerenwerk bereiken zal samen gekeken worden hoe het activiteitenaanbod zo goed mogelijk kan inspelen op specifieke wensen van de verschillende doelgroepen. Het jongerenwerk ondersteunt daarbij de vrijwilligers om nieuwe activiteiten te ontwikkelen of bestaande activiteiten te verbeteren. Belangrijk uitgangspunt bij de realisatie van activiteiten is dat de jeugd zelf een bijdrage levert in de organisatie hiervan.

Triangel-De Twern zet vanaf 2009 in op wijkgerichte activiteiten voor de jeugd zoals:

- sportactiviteiten voor groep 7 en 8 basisschool op sport-en speelvelden in de wijk in samenwerking met lokale sportorganisaties en verenigingen;
- ontwikkelen van naschools cursusaanbod in samenwerking met basisscholen;
- activiteit voor contact tussen jongeren met andere wijkbewoners zoals een buurtbarbecue, wijkfeest of kookcursus.

Aansluitend op de wijkplannen die in 2009 voor het eerst verschijnen wordt de inzet van het jongerenwerk vanaf 2010 verder geconcretiseerd.

Kinderklankbordgroep

Ten behoeve van de participatie van jeugd jonger dan 12 jaar is onlangs het project Kinderklankbordgroep gestart. Doel van het project is om alle kinderen uit het primair onderwijs te leren om mee te denken en zelf verantwoordelijkheid te nemen voor zaken in hun directe leefomgeving. Per buurt wordt de speelruimte onder de loep genomen en in kaart gebracht wat voor verbetering vatbaar is. Zo mogen de kinderen duidelijk maken wat hun wensen zijn en of de huidige speelplaatsen bevallen. Bovenbouwleerlingen maken een plattegrond maken van de buurt en op deze wijze wordt een ideaalbeeld geschetst van waar ze willen spelen. Zo worden ook de niet officiële speelplekken in beeld gebracht.

Alle geledingen in de buurt worden bij het project betrokken zoals: Casade, politie, Triangel-De Twern, basisscholen en de buurtverenigingen. Momenteel wordt het project met een eenmalige subsidie van de provincie mogelijk gemaakt. Voorgesteld wordt om bij gebleken succes van gemeentewege een subsidie

beschikbaar te stellen om dit project ook in de toekomst mogelijk te maken. Het Wmo-budget biedt hiertoe mogelijkheden.

4.2 Buiten spelen

Onlangs is de gemeente gestart met het project 'Spelen is niet voor de grap'. Hiermee wil de gemeente beter inspelen op de behoeftes van de spelende jeugd. Gestart wordt met het goed in kaart brengen van

de huidige speelplekken en onderzoeken of deze nog wel voldoen aan de wensen. Het moet uiteindelijk leiden tot een duidelijk beleid voor de openbare speelruimtes. Loon op Zand wil zorgen voor voldoende speelmogelijkheden, verspreid over de gemeente, voor zowel de jongere als de wat oudere jeugd. Uit het onderzoek moet verder blijken wat het nieuwe speelruimtebeleid de gemeente ongeveer gaat kosten. De mening van de jeugd speelt uiteraard een belangrijke rol.

De Kinderklankbordgroep wordt daarbij ingeschakeld.

4.3 Sportvoorzieningen

Sport draagt bij aan het vergroten van sociale competenties zoals samenwerken, omgaan met regels en doorzettingsvermogen. Sport heeft ook een doel op zich: fysieke en mentale ontplooiing.

De nieuwe nota sport staat voor 2010 gepland. Het sportbeleid in onze gemeente was in de achterliggende periode vooral gericht op het privatiseren van de accommodaties en het stimuleren van jeugdsport door middel van het verstrekken van subsidie per actief jeugdlid binnen de sportvereniging. De vraag is of deze regeling daadwerkelijk heeft bijgedragen aan deelname van de jeugd aan sport. Zouden kinderen zonder deze regeling niet zijn gaan sporten? En hoe zit het met de leeftijdsspreiding, zijn kinderen vooral 12 – of 12+ ? Komende beleidsperiode wil de gemeente met verenigingen in gesprek over de inzet van gelden die bedoeld zijn voor jeugdsportstimulering. Via het lokaal gezondheidsbeleid (traject veilige en gezonde school) is er aandacht voor beweging ter bestrijding van overgewicht en het project 'Spelen is niet voor de grap' heeft ook als doel om via voldoende speeltuinen en grasvelden de bewegingsmogelijkheden te vergroten. Het college heeft onlangs besloten om aan te sluiten bij het Brabants Jeugdsportfonds, zodat de kinderen uit gezinnen met een minimuminkomen in de gelegenheid worden gesteld te sporten.

4.4 Kunst en Cultuur

Een belangrijke ontwikkeling op dit gebied betreft de marktplaats cultuureducatie. De marktplaats is een plek waar onderwijs en cultuurinstellingen elkaar ontmoeten en samenwerken met als doel om jeugd vanaf jonge leeftijd deel te laten nemen aan kunst en cultuur. Het bedrijfsleven, het onderwijs, de gemeente en de kunst- en cultuurinstellingen spelen hierin een belangrijke rol. Sleutelfiguur is de cultuurcoördinator die de onderwijsvraag in kaart brengt, cultuuraanbieders waar nodig de weg wijst naar het onderwijs en vragen beantwoordt over cultuur- en kunsteducatie. Inmiddels is er een projectgroep

geformeerd, met daarin vertegenwoordigers van de stichting Sterk, bibliotheek, gemeente, primair onderwijs, stichting Stuifzand, en Sophia's Vereniging. De projectgroep is bezig met het beschrijven van de werkzaamheden, het opstellen van een profielschets voor de cultuurcoördinator en het vaststellen van de gewenste organisatievorm. Eind 2009 moet een cultuurcoördinator benoemd zijn.

4.5 Maatschappelijke stages

Alle scholen voor voortgezet onderwijs moeten vanaf 2011 maatschappelijke stages aanbieden. Het doel is om leerlingen ten behoeve van hun ontwikkeling een vorm van buitenschools leren te bieden, als onderdeel van het onderwijsprogramma. Door het doen van vrijwilligersactiviteiten maken leerlingen actief kennis met allerlei aspecten van de samenleving. Hierdoor wordt positief bijgedragen aan het vergroten van hun maatschappelijke betrokkenheid en wordt actief burgerschap gestimuleerd.

De maatschappelijke stage kent vele verschijningsvormen: hockeyles geven aan pupillen, koffie schenken in een ziekenhuis, computerlessen geven aan ouderen of een uitje organiseren voor verstandelijk gehandicapten. De inzet van leerlingen, scholen en maatschappelijke organisaties is essentieel. Het fysiek steunpunt vrijwilligerswerk, onderdeel van Triangel-De Twern, gaat de matchfunctie vervullen.

4.6 Vrijwilligerswerk

Ten behoeve van deze herijking is er een bijeenkomst georganiseerd met de vrijwilligersorganisaties actief in onze gemeente. Tijdens deze bijeenkomst is ingegaan op:

- beoordeling van initiatieven die door de gemeente zijn gestart om het verenigingsleven onder de aandacht van jeugd te brengen (o.a. open dagen jeugd, jeugdvrijwilliger van het jaar);
- knelpunten bij de uitvoering van activiteiten;
- trends en ontwikkelingen die relevant zijn voor gemeentelijk jeugdbeleid;
- overige kansen voor de versterking van gemeentelijk jeugdbeleid.

De open dagen en de verkiezing van de jeugdvrijwilliger van het jaar zijn bekende initiatieven en worden goed gewaardeerd door het verenigingsleven. Vooral mee doorgaan dus. De verkiezing van de jeugdvrijwilliger van het jaar leeft niet echt binnen de verenigingen. Wel wordt geadviseerd hiermee door te gaan omdat het in ieder geval een moment is waarop het vrijwilligerswerk weer in de belangstelling staat. Een punt van aandacht is de coördinator brede school die slechts bij een enkeling bekend is.

Als overige suggesties worden geopperd:

- organiseren van een soort winterfair, maar dan voor verenigingen die zichzelf kunnen presenteren;
- invoeren van een knipkaart waarmee kinderen bij verschillende verenigingen proeflessen kunnen volgen.

De vraag: "Als u een jongere van nu vergelijkt met een jongere van ongeveer 15 jaar geleden. Ziet u dan verschillen?" levert de volgende reacties op:

De jeugd is veel mondiger geworden en er is veel te kiezen. Een lidmaatschap voor het leven lijkt niet

meer te bestaan. Verenigingen proberen steeds meer ouders bij de vereniging te betrekken door het organiseren van ouder-kindweekenden. Het werven van nieuwe leden en jonge vrijwilligers blijft lastig. Veel jeugd verkiest een betaalde bijbaan boven het verrichten van vrijwilligerswerk. De inzet van maatschappelijke stages biedt mogelijkheden om nieuwe vrijwilligers aan de vereniging te binden. Door bevrozing van de gemeentelijke subsidie is het lastiger om de exploitatie sluitend te krijgen. De gemeente moet daarnaast meer diensten in natura leveren zoals het beschikbaar stellen van materialen zoals dranghekken en containers. De inzet van de voormalige welzijnsorganisatie Triangel is voor veel verenigingen onzichtbaar gebleven.

Als overige aandachtspunten worden genoemd:

- meer vervoersmogelijkheden voor de Loonse jeugd organiseren (nightliner);
- investeren in de werving van bestuurlijke vrijwilligers. Deze taak is weggelegd voor het fysiek steunpunt vrijwilligers;
- om een goede signaleer-en doorverwijsfunctie te kunnen vervullen is als vrijwilliger kennis van de sociale kaart nodig (jeugdhulpverlening en jeugdzorg). Het CJG kan hierin een rol vervullen.

Taakstelling jeugdveld 4: Vrijtijdsbesteding	
Wat willen we bereiken? Het creëren van optimale mogelijkheden om jeugd deel te laten nemen aan voorzieningen die voor hen in het leven zijn geroepen. Hierdoor wordt zij voorbereid om te groeien en mee te doen aan de samenleving. Kinderen kunnen veilig en gezond opgroeien, spelen en leren.	
Beleidskeuzes De komende jaren wordt gekozen voor integrale wijkgerichte aanpak om zicht te krijgen op wat er leeft onder de jeugd op de verschillende leefgebieden om zodoende een passend aanbod tot stand te brengen dat met inzet van de jeugd zelf wordt gerealiseerd.	
Wat doen we al?	• subsidiering jeugd (sport)verenigingen • subsidiering welzijnswerk Triangel – De Twern • digitaal en fysiek steunpunt vrijwilligerswerk • verkiezing van de jeugdvrijwilliger van het jaar • open dagen jeugd • inzet wijkteams (ism Casade, politie en Triangel-De Twern, Juvans en Thebe)
Wat gaan we daarvoor doen?	• vergroten van cultuurparticipatie door invoering van marktplaats cultuureducatie (voorbereiding in 2009 en uitvoering vanaf 2010) • invoeren maatschappelijke stages (2010) - wordt ondersteund door fysiek steunpunt vrijwilligerswerk van Triangel - De Twern • project Spelen is niet voor de grap (inventarisatie en planvorming in 2009 en uitvoering vanaf 2010)

	• invoeren van knipkaart via fysiek steunpunt vrijwilligerswerk (2010) • starten met proef nightliner (2009) – afhankelijk van besluitvorming provincie • opstellen nota sport met daarin aandacht voor jeugdsportstimulering (2010) • vanaf 2010 eventueel financieel ondersteunen van project kinderklankbordgroep	
Wat mag het kosten?	Begroting 2009 • jongerencentra inclusief beheer: € 87.218 • subsidie jeugdverenigingen: € 24.150 • jeugdsportsubsidie: € 28.800 • cultuurplaats markteducatie: € 14.000 • maatschappelijke stages: € 10.346 • subsidie welzijnswerk: € 460.950 • wijkgericht werken: € 90.000 De cultuurplaats markteducatie wordt mede mogelijk gemaakt door provinciale subsidie (€ 14.000).	2010 – 2013 De hiernaast genoemde bedragen zijn structureel in de begroting opgenomen. Voor de maatschappelijke stages is sprake van een oplopend bedrag tot € 20.901 in 2011. Ter ondersteuning van de kinderklankbordgroep is binnen het uitvoeringsbudget van de Wmo een claim van maximaal € 10.000 vastgelegd. Inzet is afhankelijk van behaalde resultaten in 2009. Sportnota: ntb
Uitvoering door?	Regie gemeente – diverse partijen zoals bij de onderwerpen beschreven.	
Hoe gaan we meten?	• Tussenrapportages en jaarverslag Triangel- De Twern. Op basis hiervan worden ontwikkelingen ten aanzien van participatie van jeugd en concreet uitgezette acties zichtbaar. Tevens worden hier de prestaties van het fysiek steunpunt vrijwilligerswerk meegenomen. • Via de Berap wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang Spelen is niet voor de grap, de sportnota, cultuurplaats markteducatie en maatschappelijke stages.	

Jeugdveld 5. Jeugd en veiligheid

Binnen dit veld komen de volgende thema's aan de orde: overlastgevende jeugd, criminele jeugdgroepen, individuele criminele jongeren, alcohol en drugs en veiligheid in en om de school.

5.1 Overlastgevende jeugdgroepen

Op basis van gegevens van de politie blijkt dat het aantal meldingen van jeugdoverlast in 2008 aanzienlijk is gedaald (van 201 in 2007 naar 150 in 2008). Er zijn op dit moment 20 plekken in beeld waar de jeugd samenkomt. Op enkele plekken wordt overlast veroorzaakt. De samenstelling van de jeugdgroepen verandert van tijd tot tijd.

Door het ambulant jongerenwerk worden contacten gelegd met de hanggroepen en wordt in

overlastsituaties een bijdrage geleverd aan het terugdringen daarvan door jongeren en omwonenden met elkaar in contact te brengen.

Er zijn in de gemeente Loon op Zand geen plekken aanwezig waar jeugd kan en mag rondhangen. Een hangplek zou binnen bepaalde kaders best door de jeugd zelf kunnen worden aangewezen. De ambulant jongerenwerker vervult hierin een belangrijke rol. In het kader van het integraal veiligheidsbeleid wordt onderzocht welke plekken in onze gemeente als hangplek aangewezen kunnen worden. Met de omslag naar wijkgericht werken is ook de inzet van het jongerenwerk gewijzigd. Meer de wijken in en contacten leggen. Door de contacten en de relatie van het jongerenwerk met jongeren worden er zaken gesignaleerd. Dit kunnen signalen zijn op het gebied van activiteiten, overlast, criminele activiteiten, middelengebruik of hulpvragen. Het jongerenwerk deelt deze signalen waar nodig met de ouders en met de samenwerkingspartners en stippelt uit welke actie gewenst is.

Voor de functie van doorverwijzing neemt het jongerenwerk contact op met relevante netwerkpartners en neemt deel aan het gecoördineerd overleg jeugd in de openbare ruimte dat eens per vier weken plaatsvindt met gemeente en politie. Dit overleg wordt ook de komende jaren voortgezet.

5.2 Criminele Jeugdgroepen en individuele criminele jongeren

Soms komt het voor dat een jeugdgroep zich op het criminele pad begeeft, denk hierbij aan inbraak, diefstal en geweldpleging. Een van de landelijke speerpunten van de politie is de snellere afhandeling van jeugdige overtredders/criminelen. De lokale prioriteiten van de politie zijn – meer in het algemeen - gericht op inbraken, diefstal en geweld (dus ook oudere en individuele plegers). De voorkoming en bestrijding van criminele jeugdgroepen wordt traditioneel gezien als een taak van de politie en justitie. Afstemming met de gemeente vindt plaats in het driehoeksoverleg (gemeente – politie – justitie). Andere partners, zoals Halt, jongerenwerk en de leerplichtambtenaar hebben hierin nog nauwelijks een rol. Met de mogelijke komst van een veiligheidshuis voor het district Oosterhout zal hierin verandering komen. Er is momenteel een stuurgroep ingesteld die de mogelijkheden onderzoekt. Moet er een eigen veiligheidshuis komen of wordt aangesloten bij een ander veiligheidshuis zoals Tilburg. In het najaar van 2009 moet er duidelijkheid zijn.

5.3 Veilig in en om de school

In 2007 is het project Veilige School gestart met als doel een eenduidig en sluitend stelsel van afspraken tot stand te brengen ten behoeve van het voorkomen en bestrijden van strafbaar gedrag en het creëren van een (sociaal) veilig klimaat op en rondom school. Onderwerpen zijn onder meer het gebruik van drugs, fysiek geweld, verbale agressie, diefstal, seksuele intimidatie en vandalisme

Dit is een gezamenlijk project van de gemeenten Aalburg, Loon op Zand, Waalwijk en Woudrichem, het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs De Langstraat, politie West-en Midden Brabant, Openbaar Ministerie en HALT.

Alle betrokken partijen hebben belang bij het in stand houden en creëren van een veilig schoolklimaat.

Afspraken zijn vastgelegd in een convenant en verder uitgewerkt in handelingsprotocollen. Projectleiding is in handen van bureau HALT. In de stuurgroep waarvan de burgemeester van Loon op Zand voorzitter is worden de ontwikkelingen gevolgd en waar nodig bijgestuurd. Ieder school heeft een veiligheidscoördinator aangesteld die verantwoordelijk is voor het coördineren van de activiteiten die voortvloeien uit het convenant veilige school. Scholen ontwikkelen een school(locatie)specifiek veiligheidsplan. Het project dat mede mogelijk is gemaakt door provinciale subsidies loopt in elk geval tot en met 2009 door. In principe stopt daarna de projectondersteuning door bureau HALT.

Taakstelling jeugdveld 5. Jeugd en veiligheid		
Wat willen we bereiken?		
• Leefbare buurten waar jeugd veilig en gezond opgroeien, spelen en leren • Het versterken van de objectieve en subjectieve veiligheid • Vermindering van de verstoring van de openbare ruimte		
Beleidskeuzes		
Onderzoeken mogelijkheden voor de komst van een veiligheidshuis.		
Wat doen we al?	• uitvoering geven aan het Project veilige school • vergroten van de betrokkenheid van bewoners voor de veiligheid van hun woonomgeving door buurtpreventieprojecten en buurtbemiddelingsprojecten • gecoördineerd overleg politie, gemeente en ambulant jongerenwerk omtrent jeugd in de openbare ruimte	
Wat gaan we daarvoor doen?	• indien nodig uitbreiding uren ambulant jongerenwerk door gebruikmaking vrije uren Triangel-De Twern (vanaf 2009) • onderzoeken mogelijkheden Veiligheidshuis (2009) • uitvoeren van integraal veiligheidsbeleid (vanaf 2009)	
Wat mag het kosten?	Begroting 2009 Veilige school: € 3.500	2010 – 2013 Het college ziet een voorstel voor de komst van een eigen veiligheidshuis dan wel de aansluiting bij een veiligheidshuis in de regio tegemoet. De kosten hiervoor bedragen circa € 20.000 op jaarbasis. Bekostiging via middelen uit het Bestuursakkoord waartoe t/m 2012 € 40.000 is gereserveerd ten behoeve van projecten in het kader van integrale veiligheid.
Uitvoering door?	Politie / Triangel-De Twern / bureau HALT / openbaar ministerie / onderwijs	
Hoe gaan we meten?	• meldingen van overlast bij politie • herhalen van Lemon-leefbaarheidsonderzoek in 2011 (met aandacht voor veiligheidsaspecten) • rapportages en jaarverslag Triangel-De Twern – opbrengst ambulant jongerenwerk	

Bijlage 1. Lijst met afkortingen

BJZ	Bureau Jeugdzorg
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
EKD	Elektronisch Kinddossier
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
LEA	Lokale Educatieve Agenda
OCW	ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
Oke	Wet Ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie
PO	Primair Onderwijs
SMW	Schoolmaatschappelijk Werk
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VVE	Voor-en vroegschoolse Educatie
Wpg	Wet publieke gezondheid
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WSNS	Samenwerkingsverband Weer Samen Naar School
ZAT	Zorgadviesteam
ZVJ	Zorg voor Jeugd

Bijlage 2. Geraadpleegde literatuur

- Brabant investeert in Jeugd - beleidskader 2009-2012 - provincie Noord Brabant
- Onderzoek naar het jeugd-en jongerenbeleid Loon op Zand 2005-2007 - Rekenkamercommissie - december 2007
- Handreiking kernbeleid jeugd - VNG - 2007
- Brabantse Jeugdmonitor 12 t/m 18 jarigen - GGD - 2007
- Aansluiting tussen vraag en aanbod in Loon op Zand - K2 - augustus 2008
- Projectvoorstel Kinderklankbordgroepen - DirecteurenOverleg Primair Onderwijs - 2008
- Collegeprogramma 2006 - 2010: Kiezen voor Toekomst - gemeente Loon op Zand - 2006
- Uitvoeringskader Workmate - gemeente Waalwijk, Loon op Zand en Heusden - november 2008
- Beleidsplan Wmo 2008-2012 - gemeente Loon op Zand
- Beleidskader maatschappelijke ontwikkeling 2008-2011- gemeente Loon op Zand
- Nota Lokaal gezondheidsbeleid 2008-2011 - gemeente Loon op Zand
- Nota Vrijwilligersbeleid 2008-2011 - gemeente Loon op Zand
- Nota Lokale Educatieve Agenda 2006-2010 - gemeente Loon op Zand
- Nota Visie op Jeugd 2005 - 2007 - gemeente Loon op Zand
- www.vng.nl
- www.invoeringcijg.nl
- www.zorgvoorjeugd.nu
- www.jeugdzorg-nb.nl
- www.jeugdengazin.nl
- www.kinderenintel.nl

